

Γλώσσα και Κοινωνία

Ενότητα 9: Γλώσσα και κοινωνική τάξη

Περικλής Πολίτης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ

Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γλώσσα και κοινωνική τάξη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1. Η έννοια της κοινωνικής τάξης (1)

- Η κοινωνική τάξη είναι μια από τις πλέον επεξεργασμένες και μελετημένες έννοιες στον χώρο των κοινωνικών επιστημών
- Ωστόσο, παρατηρείται εκτεταμένη διαφωνία ως προς το
 - πώς πρέπει να κωδικοποιηθεί
 - πώς πρέπει να μελετηθεί

1. Η έννοια της κοινωνικής τάξης (2)

- Η μαρξιστική έννοια της κοινωνικής τάξης < διάκριση της κοινωνίας σε αστική τάξη και προλεταριάτο
- Η εξαμερής διάκριση των κοινωνικών τάξεων του W. Lloyd Warner
 - lower-lower class
 - upper-lower class
 - lower-middle class
 - upper-middle class
 - lower-upper class
 - upper-upper class

1. Η έννοια της κοινωνικής τάξης (3)

- Κοινωνικο-οικονομικές κλίμακες, που

α. υπογραμμίζουν κυρίως παράγοντες όπως

- εκπαίδευση
- απασχόληση (επάγγελμα)
- εισόδημα, κ.ά.

β. επιμερίζουν μια κοινότητα ή κοινωνία σε τάξεις ή ομάδες με βάση το κοινωνικό τους γόητρο

1. Η έννοια της κοινωνικής τάξης (4)

- Η συλλογιστική τέτοιων ομαδοποιήσεων δεν είναι πάντοτε σαφής ούτε εμπειρικά θεμελιωμένη
- Επιπλέον, διάφορα κοινωνικά εξαγόμενα φαίνεται να έχουν συνάφεια με άλλες μεταβλητές, ιδιαίτερα με γλωσσικές μεταβλητές
- **Η σχέση κοινωνικών μεγεθών και γλωσσικών μεταβλητών είναι το αντικείμενο του ενδιαφέροντος των κοινωνιογλωσσολόγων, αν και η σχέση αυτή απέχει πολύ από το να έχει περιγραφεί με ακρίβεια**

2. Γλώσσα και κοινωνική διαστρωμάτωση (1)

- Μέχρι το 1960 οι περισσότερες μελέτες της γλωσσικής ποικιλότητας ασχολούνταν πρωτίστως με τη γεωγραφική ποικιλότητα ή διαλεκτολογία, ακολουθώντας μια παράδοση που εδραιώθηκε κατά τον 19ο αιώνα. Αυτές οι μελέτες συγκέντρωσαν τις προσπάθειές τους στην καταγραφή των αγροτικών διαλέκτων οι οποίες θεωρούνταν ότι σύντομα θα εξαφανίζονταν.

2. Γλώσσα και κοινωνική διαστρωμάτωση (2)

- Μόνο στη διάρκεια του δεύτερου μισού του εικοστού αιώνα θα γινόταν οι γλωσσικές διαφορές που βασίζονται στην κοινωνική θέση (κοινωνική διαλεκτολογία) πρωταρχικός ερευνητικός στόχος, όταν δηλαδή οι κοινωνιογλωσσολόγοι έστρεψαν την προσοχή τους στη **γλώσσα των πόλεων**, όπου μια συνεχώς αυξανόμενη αναλογία του παγκόσμιου πληθυσμού ζει στις μέρες μας.
- Η άνοδος της αστικοποίησης συνδέεται με μια αύξηση στην κοινωνική διαστρωμάτωση που αντανακλάται στη γλωσσική ποικιλότητα.

2. Γλώσσα και κοινωνική διαστρωμάτωση (3)

- Όσο πιο διαστρωματωμένη είναι μια κοινωνία τόσο πιο εκτεταμένη είναι και η γλωσσική της διαφοροποίηση
πρβλ. Superdiversity '(γλωσσική) υπερποικιλότητα')

Π1 Στην Ινδία, μεταξύ των ομιλητών Hindi, οι γλωσσικές διαφορές που διακρίνουν μια κάστα από μίαν άλλη είναι πολύ μεγαλύτερες από τις γλωσσικές διαφορές μεταξύ Μουσουλμάνων και Ινδουιστών

2. Γλώσσα και κοινωνική διαστρωμάτωση (4)

- Στις σύγχρονες, ανοιχτές κοινωνίες, που χαρακτηρίζονται από υψηλή κινητικότητα (πάνω στην κοινωνικο-οικονομική κλίμακα), γνωρίσματα του τρόπου ομιλίας των κατώτερων τάξεων μπορούν να εμφανιστούν κανονικά τόσο στην **εργατική** όσο και στην **κατώτερη μεσαία τάξη**, αν και όχι τόσο συχνά

Π2 *he don't / he doesn't*

runnin' / running

[American English]

- Οι γλωσσικοί κώδικες τους οποίους ο κοινωνιολόγος Basil Bernstein ονόμασε **περιορισμένο** (restricted) και **επεξεργασμένο** (elaborated) **απαντούν σε όλα τα κοινωνικά επίπεδα** (βλ. παρακάτω)

2. Γλώσσα και κοινωνική διαστρωμάτωση (5)

- Τα μέλη των ανώτερων και των μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων έχουν την ικανότητα να χρησιμοποιούν **και τους δύο κώδικες**, ανάλογα με την περίπτωση, σε αντίθεση με **τα μέλη των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων** (δηλαδή, της εργατικής τάξης), που **χρησιμοποιούν σχεδόν αποκλειστικά τον περιορισμένο κώδικα**
- Αν και τα ανώτερα στρώματα έχουν μεγαλύτερη ικανότητα να χρησιμοποιούν επεξεργασμένους κώδικες σε ευρύτατο φάσμα περιστάσεων, χρησιμοποιούν περιορισμένους κώδικες σε ειδικές περιστάσεις, όπως κλειστές κοινωνικές συναναστροφές (π.χ. κοκτέιλ πάρτι) και θρησκευτικές τελετές

2. Γλώσσα και κοινωνική διαστρωμάτωση (6)

- Το φάσμα του ρεπερτορίου ομιλίας είναι ευρύτερο στα ανώτερα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα ενώ οι μεταβλητές που χαρακτηρίζουν την ομιλία των κατώτερων τάξεων χαρακτηρίζουν και την **ανεπίσημη χρήση του λόγου** των υψηλότερων στρωμάτων.
Με άλλα λόγια, αν ένα γλωσσικό χαρακτηριστικό εμφανίζεται πιο συχνά στην ομιλία της εργατικής τάξης, τείνει να εμφανίζεται όλο και πιο συχνά στην ανεπίσημη ομιλία όλων των ομιλητών.

2. Γλώσσα και κοινωνική διαστρωμάτωση (7)

- Η ομιλία των πιο προνομιούχων τάξεων κανονικά εμφανίζει μικρότερη περιοχική (= διαλεκτική) διαφοροποίηση από αυτή των κατώτερων τάξεων, οι οποίες είναι απίθανο να επικοινωνούν μεταξύ τους σε μεγάλες αποστάσεις

Π3 Παρατηρείται μεγαλύτερη γεωγραφική ποικιλία στο εσωτερικό μιας αραβικής χώρας (του Λιβάνου ή της Συρίας) από ό,τι μεταξύ των ελίτ ομιλητών της αραβικής γλώσσας σε Ιερουσαλήμ, Δαμασκό και Βηρυτό

Π4 Η ομιλία των ελίτ σε μεγάλες αμερικανικές πόλεις εμφανίζει μικρότερη ποικιλία από ό,τι οι γεωγραφικές ή κοινωνικές διάλεκτοι των κατώτερων τάξεων μιας περιοχής

2. Γλώσσα και κοινωνική διαστρωμάτωση (8)

- Υπάρχει μια αξιοπαρατήρητη και κοινωνικά μαρκαρισμένη διάκριση ανάμεσα στον τρόπο ομιλίας της μεσαίας τάξης και της μη μεσαίας (“κατώτερης” ή “εργατικής”) τάξης σε πολλές κοινωνίες.
- Η «γλώσσα» της μεσαίας τάξης **δεν είναι μια άλλη γλώσσα ή διάλεκτος**· είναι μια διαφορετική χρήση της γραμματικής και του λεξιλογίου.
- Οι άνθρωποι έχουν συνείδηση των διαφορών αυτών, ιδιαίτερα εκείνοι που έχουν αβεβαιότητα για το κοινωνικό τους στάτους ή αποβλέπουν σε υψηλότερο κοινωνικό στάτους

2. Γλώσσα και κοινωνική διαστρωμάτωση (9)

- Γλώσσα – κοινωνική τάξη – κοινωνική περίσταση και φύλο

Γυναίκα **vs.** Άντρας

Μεσαία τάξη **vs.** Εργατική τάξη

Επίσημη περίσταση (συν)ομιλίας

vs.

Ανεπίσημη περίσταση (συν)ομιλίας

Πρότυπη γλώσσα **vs.** Μη πρότυπη γλώσσα (κοινωνιόλεκτος)

Υψηλή ποικιλία **vs.** χαμηλή ποικιλία

3 Δύο περιπτώσεις κοινωνικής και γλωσσικής διαφοροποίησης (1)

- Η αγγλική ανώτερη τάξη διαφοροποιείται έντονα από τις υπόλοιπες μέσω της γλώσσας.

Οι διαφορές (προφανώς το αποτέλεσμα οικογενειακής και σχολικής κοινωνικοποίησης της ανώτερης τάξης) είναι **λεξικές** και **φωνολογικές** μάλλον παρά μορφολογικές και συντακτικές.

- Π5 α. *medicine, venison* (προφέρονται ως τρισύλλαβα από την ανώτερη τάξη, δισύλλαβα από τις άλλες)
- β. *to take a bath* (ανώτερη) vs. *to have one's bath* (άλλες)
- γ. *rich* (ανώτερη) vs. *wealthy* (άλλες)
- δ. *table-napkin* (ανώτερη) vs. *serviette* (άλλες)
- ε. *What? Sorry!* (ανώτερη) vs. *Pardon!* (άλλες)

[Ross A. S. C. (1954) "Linguistic class indicators in present-day English". *Neuophilologische Mitteilungen* 16: 171-85]

3 Δύο περιπτώσεις κοινωνικής και γλωσσικής διαφοροποίησης (2)

- Το διαλεκτικό συνεχές δείχνει ότι υπάρχει τομή ανάμεσα στον τρόπο ομιλίας της μεσαίας τάξης και της εργατικής τάξης, γεγονός που μαρτυρεί την ύπαρξη κοινωνικού διαχωρισμού
- Π6 Η (μη) χρήση του –s για το τρίτο ενικό πρόσωπο ενεστώτα (*he doesn't vs. he don't*) συνδέεται άμεσα με την κοινωνική τάξη, όπως έδειξαν μελέτες πάνω σε μαύρους ομιλητές του Detroit, του Michigan και του Norwich (Αγγλία)

3 Δύο περιπτώσεις κοινωνικής και γλωσσικής διαφοροποίησης (3)

- Η περίπτωση της προφοράς του $-r$ στη Νέα Υόρκη
- Μέχρι τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η πιο κοινωνικά διακεκριμένη προφορά απέβαλε τον ήχο (φθόγγο) αυτό, εκτός αν βρισκόταν πριν από φωνήεν. Αλλά από τότε και στο εξής αντιστράφηκε αυτή η νόρμα και η σίγηση του $-r$ άρχισε να θεωρείται στιγματισμένη μορφή, ίσως ως αποτέλεσμα της ανάδυσης ενός νέου **εθνικού κανόνα** που διαφοροποιούσε την αμερικανική από την αγγλική προφορά του συγκεκριμένου ήχου (φθόγγου).
- Στη Βρετανία οι προφορές (accents) που έχουν χάσει το μετα-φωνηεντικό $/r/$ ως αποτέλεσμα γλωσσικής μεταβολής γενικά απολαμβάνουν υψηλότερο γόητρο από εκείνες, όπως των αγγλικών της Σκωτίας, που το διατηρούν.
- Οι μελέτες του κοινωνιογλωσσολόγου William Labov έδειξαν ότι στη Νέα Υόρκη σε άτυπη, καθημερινή ομιλία μόνο η ανώτερη μεσαία τάξη πρόφερε με χαρακτηριστικό τρόπο το $-r$. Αλλά **σε πιο τυπικά στιλ** (π.χ. δημόσια ανάγνωση, όπως στις ειδήσεις) η **προφορά του $-r$ ήταν χαρακτηριστικά υψηλή και από άλλες κοινωνικές ομάδες.**

3 Δύο περιπτώσεις κοινωνικής και γλωσσικής διαφοροποίησης (4)

- Ο Labov εισήγαγε τον όρο «γλωσσική ανασφάλεια»: είναι ο βαθμός απόκλισης ανάμεσα σε αυτό που ένας ομιλητής πιστεύει ότι είναι οι «σωστές» γλωσσικές μορφές και τις γλωσσικές μορφές που πιστεύει ο ίδιος ότι χρησιμοποιεί
- Οι ομιλητές της κατώτερης-μεσαίας τάξης έχουν την ισχυρότερη τάση για γλωσσική ανασφάλεια και γι' αυτό εμφανίζουν ένα ευρύτατο φάσμα υφολογικής ποικιλίας στη (συνειδητή) προσπάθειά τους για γλωσσική ορθότητα.
- Χαρακτηριστική είναι:
 - α. η τάση τους για *υπερδιόρθωση* (π.χ. 'θα μου πάρεις τηλέφωνο;')
 - β. η επίδειξη έντονα αρνητικής στάσης απέναντι σε ομιλιακές δομές της μητρικής τους γλώσσας

4. Περιορισμένος και επεξεργασμένος γλωσσικός κώδικας

- Ο Bernstein (βλ. παραπάνω) μελέτησε ταξικά συσχετισμένες ομιλιακές διαφορές στη Βρετανία ανάμεσα σε μαθητές, τις οποίες χαρακτηρίζει ως προς τη χρήση της γλώσσας (κοινωνιογλωσσικοί ή ομιλιακοί κώδικες) και όχι ως προς τις διαλέκτους (γλωσσικοί κώδικες)
- **Αυτό που ονομάζει περιορισμένοι και επεξεργασμένοι ομιλιακοί κώδικες προκύπτουν από συστήματα κοινωνικών σχέσεων**
- **Ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιούν τη γλώσσα τα μέλη μιας κοινωνικής ομάδας επηρεάζεται από τη δομή της κοινωνικής ομάδας και την αναπαράγει**
- **Διαφορετικές γλωσσικές μορφές παράγουν διαφορετική κοινωνική εμπειρία**

α. Οι Sapir & Whorf υπογράμμισαν τις διαφορές μεταξύ πολιτισμών

β. Ο Bernstein τις διαφορές μεταξύ κοινωνικών τάξεων

Η βασική θέση των Sapir & Whorf

- Η γλώσσα προσφέρει ένα πλαίσιο για τις σκέψεις μας και είναι πολύ δύσκολο να σκεφτούμε έξω από αυτό το πλαίσιο (γλωσσικός ντετερμινισμός ή γλωσσική σχετικότητα [υπόθεση Sapir-Whorf]).
«Σύμφωνα με αυτή την υπόθεση, ο τρόπος με τον οποίο συνήθως σκέφτονται και αντιλαμβάνονται τον κόσμο οι άνθρωποι καθορίζεται σε κάποιον βαθμό από τις κατηγορίες και τις διακρίσεις οι οποίες υπάρχουν στη μητρική τους γλώσσα. Επομένως, οι ομιλητές/τριες διαφορετικών γλωσσών μπορεί να έχουν αρκετά διαφορετική αντίληψη του κόσμου ανάλογα με το πόσο διαφέρουν οι γλώσσες τους σε επίπεδο σημασιολογικής και γραμματικής δομής» (Trudgill, P. *Γλωσσάρι κοινωνιογλωσσολογίας*, ελληνική μετάφραση)

Παραδείγματα

- α. Η αντίληψη του χρόνου στους Ινδιάνους Hopi και στους Ευρωπαίους
- β. Το λεξιλόγιο των Εσκιμώων για το χιόνι ή των Αράβων για την έρημο

Βασικές θέσεις του Bernstein

- οι επεξεργασμένοι κώδικες προσανατολίζουν τους χρήστες σε **καθολικές** σημασίες (=σημασίες στις οποίες αρχές και λειτουργίες καθίστανται γλωσσικά ρητές)
- οι περιορισμένοι κώδικες προσανατολίζουν τους χρήστες τους σε **επιμέρους** σημασίες (=σημασίες στις οποίες αρχές και λειτουργίες παραμένουν υπόρρητες)
- τα δύο είδη κωδίκων πραγματώνονται διαφορετικά και χρησιμοποιούνται σε διαφορετικές περιστάσεις:
 - οι **περιορισμένοι** κώδικες συνδέονται στενότερα με συγκεκριμένα συμφραζόμενα, όπου οι συνομιλητές μοιράζονται μεταξύ τους μια περιορισμένη βάση εμπειρίας και προϋποθέσεων, ενώ
 - οι **επεξεργασμένες** γλωσσικές ποικιλίες είναι χαλαρότερα συνδεδεμένες με τα συμφραζόμενα και η ομιλία εκφέρεται με τρόπο που να γίνεται κατανοητή από εκείνους που δεν μοιράζονται αναγκαστικά το ίδιο υπόβαθρο και τις ίδιες προϋποθέσεις
- η **ταξική διαστρωμάτωση της κοινωνίας περιορίζει την πρόσβαση στην απόκτηση επεξεργασμένων κωδίκων** (είναι δυσκολότερο για την εργατική τάξη να τους αποκτήσει)

Γλωσσικά χαρακτηριστικά του περιορισμένου κώδικα (1)

1. Η **σειρά των όρων** και η **σύνταξη των προτάσεων** αντιμετωπίζονται με χαλαρότητα
2. Οι προτάσεις είναι **σύντομες** και έχουν **περιορισμένο λεξιλόγιο** (πολλά κλισέ)
3. Η σύνταξη των προτάσεων είναι απλή: **λίγες δευτερεύουσες προτάσεις, πολλές ατελείς προτάσεις.**
4. Παρατηρείται προτίμηση στην **ενεργητική φωνή**
5. Επαναληπτική, στενού φάσματος, χρήση **–παρατακτικών** κυρίως- **συνδέσμων** και συνδετών (*και, αλλά, γιατί, έτσι, κ.ά.*)
6. **Δυσκολία διατήρησης του συντακτικού υποκειμένου στη ροή του λόγου**
7. Σπάνια χρήση των μη **προσωπικών αντωνυμιών** (ιδιαίτερη προτίμηση στο *εσύ* και το *αυτοί*), επειδή η αναφορά (reference) είναι συνήθως υπόρρητη

Γλωσσικά χαρακτηριστικά του περιορισμένου κώδικα (2)

8. Περιορισμένη χρήση επιθέτων και επιρρημάτων
9. Συχνή χρήση **ιδιωτισμικών εκφράσεων**, παροιμιών κ.λπ. («λαϊκή σοφία»)
10. Διεπιδραστικές εκφράσεις (*Δεν το 'ξερες; Έτσι δεν είναι;*) που ζητούν από τον ακροατή να ενεργοποιήσει το πληροφοριακό του αποθεματικό.
Πολλά πράγματα παραμένουν υπονοούμενα. (Σε λαϊκές κοινότητες με ελάχιστο καταμερισμό εργασίας και πυκνά δίκτυα σχέσεων πιθανότατα όλοι μοιράζονται τις ίδιες εμπειρίες, οπότε ο περιορισμένος κώδικας επαρκεί)
11. Συχνή χρήση αποφάνσεων όπου η **αιτία και το αποτέλεσμα εύκολα συγχέονται**
12. Η εκφορά του λόγου είναι σχετικά **γρήγορη και πρόχειρη**
13. Ο περιορισμένος κώδικας είναι μέσο έκφρασης **στάσεων και συναισθημάτων**
14. Αντιστοιχεί στο λεγόμενο **ανεπίσημο επίπεδο ύφους**, γιατί συνδέεται με άτυπες, καθημερινές περιστάσεις επικοινωνίας

Γλωσσικά χαρακτηριστικά του επεξεργασμένου κώδικα (1)

1. Η **σειρά των όρων** και η **σύνταξη των προτάσεων** αντιμετωπίζονται με όρους τυπικής ορθότητας (‘γραμματικά σωστό’)
2. Οι προτάσεις είναι **επιμήκεις** και έχουν **ευρηματικό λεξιλόγιο**
3. Η σύνταξη των προτάσεων είναι σύνθετη: **πολλές δευτερεύουσες προτάσεις, ελάχιστες ατελείς.**
4. Παρατηρείται εκτεταμένη χρήση **παθητικής σύνταξης**
5. Εκτεταμένη χρήση **λογικών συνδέσμων** (αν, εκτός αν κ.ά)
6. Συχνή χρήση **μη προσωπικών αντωνυμιών**, επειδή η αναφορά (reference) είναι συνήθως ρητή
7. Συχνή χρήση **προθέσεων** που δηλώνουν είτε λογικές σχέσεις είτε συνάφεια στον χρόνο και τον χώρο

Γλωσσικά χαρακτηριστικά του επεξεργασμένου κώδικα (2)

8. Χρήση **ασυνήθιστων επιρρημάτων και επιθέτων**
9. Ο ακροατής δεν αφήνεται να αναπληρώσει μόνος το πληροφοριακό κενό της πρότασης. **Τα πράγματα «λέγονται με το όνομά τους»** (Επειδή οι σύγχρονες κοινωνίες παρουσιάζουν μεγάλη συνθετότητα και διαφοροποίηση, καθίσταται όλο και πιο αναγκαίο να είναι κανείς σαφής όταν μιλά με πρόσωπα με τα οποία τον συνδέουν λίγες κοινές εμπειρίες)
10. Ο επεξεργασμένος κώδικας είναι «αυτόνομος», δηλαδή **εξαρτάται ελάχιστα από παραγλωσσικά χαρακτηριστικά ή από το πληροφοριακό αποθεματικό του ακροατή**, άρα επωμίζεται όλο το βάρος της επικοινωνίας (η επίσημη εκπαίδευση και η ακαδημαϊκή γλώσσα αποτελούν αντιπροσωπευτικά παραδείγματα αυτής της γενικής τάσης)
11. Η εκφορά του λόγου είναι σχετικά **αργή και προσεγμένη**
12. Είναι μέσο αναπαράστασης **γεγονότων και αφηρημένης σκέψης**
13. Αντιστοιχεί στο λεγόμενο **επίσημο επίπεδο ύφους**, γιατί συνδέεται με τυπικές περιστάσεις επικοινωνίας

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

- Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Ross, A.S.C. (1954). Linguistic class indicators in present-day English, *Neuephilologische Mitteilungen*, Vol.55

Sapir, Edward (1921). *Language: An Introduction to the Study of Speech*. New York: Harcourt, Brace & World.

Bernstein, Basil (1971-5). *Class, codes and control*, vol. 1-3. London: Routledge & Kegan Paul.

Labov, William (1972). *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Περικλής Πολίτης.
«Γλώσσα και Κοινωνία. Γλώσσα και κοινωνική τάξη». Έκδοση: 1.0.
Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
http://opencourses.auth.gr/eclass_courses.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: <Γιομελάκης Δημήτριος>
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

